

การประเมินประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี

The Performance Evaluation of Para Rubber Logistic System of Chanthaburi

ทรงศักดิ์ มีมกระโทก¹ โอภาศ อินทรวงษ์² สำราญ ชำโสม² ดวงมณี ทองคำ²

¹คณะเทคโนโลยีการเกษตร ²คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและอัญมณีศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ค้น TCI 0.25

บทคัดย่อ

การประเมินประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบโลจิสติกส์ของยางพารา กำหนดเกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานสำหรับผู้ประกอบการ และการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ของยางพารา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่สมาชิก สหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 120 คน สหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 16 สหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด จำนวน 1 ชุมนุม และพ่อค้า ผู้ประกอบการผู้ประมูลยางพารากับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด จำนวน จำนวน 4 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

ผลการวิจัย พบว่า

ระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี

โครงสร้างโลจิสติกส์ยางพารา ประกอบด้วย เกษตรกรทำหน้าที่ผลิตยางพาราตามมาตรฐานคุณภาพ จำหน่ายให้สหกรณ์กองทุนสวนยางที่เป็นสมาชิก สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี ทำหน้าที่รวบรวมยางพารา นำยางสด ยางก้อนถ้วยและยางพาราแผ่นดิบ คัดเกรด ชั่งน้ำหนัก ส่งข้อมูลให้ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัดเพื่อเป็นตลาดประมูลท้องถิ่น พ่อค้าหรือผู้ประกอบการ ทำหน้าที่ ประมูลยางพารา แปรรูปยางพารา ตกลงซื้อขายกับลูกค้าผู้ประกอบการ แปรรูปยางพาราภายในประเทศหรือส่งออกต่างประเทศ

เกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานสำหรับระบบโลจิสติกส์จังหวัดจันทบุรี

เกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานระบบโลจิสติกส์จังหวัดจันทบุรี ตามโครงสร้างโลจิสติกส์ (SCOR Model) ประกอบด้วยการวางแผน ปัจจัยการผลิต การผลิต การส่งมอบ และการคืนสินค้า กำหนดมิติในการวัด 3 ด้าน ได้แก่ ดัชนีชี้วัดด้านการบริหารต้นทุน ดัชนีชี้วัด ด้านเวลา และดัชนีชี้วัดด้านความน่าเชื่อถือ

การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์จังหวัดจันทบุรี

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับเกษตรกร พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการผลิตยางพารา เท่ากับ 0.483 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน เท่ากับ 6.5 ปี และมิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต และการจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ ร้อยละ 100

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการการวางแผน เท่ากับ 0.061 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 1 สัปดาห์ และมิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบและการจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1.000

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการการวางแผน เท่ากับ 0.009 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 35 วัน และมิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1.000

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการพบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ การผลิต เท่ากับ 0.021 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 29.5 วัน และมิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การวางแผน การจัดหาปัจจัย การผลิต การผลิต และการจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 1.000

คำสำคัญ : เกณฑ์ชี้วัดมาตรฐาน ประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ยางพารา จังหวัดจันทบุรี

Abstract

The performance evaluation of para rubber logistic system of Chanthaburi rubber was aimed to study the properties of logistic system, criteria for the standard metric and performance evaluation of logistics. The target group included 120 members of Para Rubber Fund Cooperative, 16 members of Cooperative Rubber Chanthaburi, Rubber Cooperative Federation of Chanthaburi Limited and 4 companies winning the auction for para rubber traders. The research instruments and procedure for data collection included a questionnaire, observation, interview, and focus group meetings. Descriptive statistics were employed for both quantity and quality data analysis.

The following two major results were revealed.

Para rubber logistic system of Chanthaburi Province. :

Para rubber logistic structure was processed as followed. The para rubber was produced by farmers, then it was sold to the Para Rubber Fund Cooperative, after that it was graded and weighed. Then the Cooperative sent the para rubber data to Rubber Cooperative Federation of Chanthaburi Limited as a market for local auction. Merchants or entrepreneurs took the auction. The para rubber was processed for domestic and overseas traders.

Criteria for the standard metric - Supply Chain Operating Reference Model (SCOR Model)

SCOR Model is based on five distinct management processes: Plan, Source, Make, Deliver, and Return. The three-dimensional measurement of the indicators was included dimension of costs, dimension of time and dimension of reliability as index.

Performance Evaluation of Logistics in Chanthaburi.

The performance of the logistic system according to the 3-dimension : cost, time and reliability was found as followed :

1. The farmers paid the highest cost for production activities (0.483), took the longest time for planning (6.5 years) and had the highest reliability for supplying and delivery (100%)
2. Para Rubber Fund for Cooperative Chanthaburi paid the highest cost for planning activities (0.061), took the longest time for planning (6.5 years) and had the highest reliability for supplying and delivery (100%)
3. Rubber Cooperative Federation of Chanthaburi Limited paid the highest cost for planning activities (0.009), took the longest time for planning (35 days) and had the highest reliability for supplying (100%)
4. The merchants or entrepreneurs paid the highest cost for production (0.021), took the highest time for planning (29.5 days) and had the highest reliability for planning, source, production and delivery (100%)

Keywords : criteria for the standard metric, para rubber logistics system of Chanthaburi, performance evaluation of logistics.

บทนำ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการโลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต โดยการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตภาคธุรกิจ และภาคบริการของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และพัฒนาระบบโลจิสติกส์ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มผลตอบแทนด้านการเกษตร โดยส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจสำคัญให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ จัดหาปัจจัยการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานการผลิตที่มีคุณภาพและมีความจำเป็นพัฒนาเทคโนโลยีการเก็บรักษาและระบบโลจิสติกส์ทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนทางการเกษตรรวมทั้งการจัดพื้นที่การผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพ และมีราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมสำหรับพืชพลังงาน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร

แผนยุทธศาสตร์วิจัยด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 กำหนดการวิจัยและพัฒนา ระบบโลจิสติกส์โครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรม รวมถึงสินค้าเกษตร เพื่อมุ่งผลิตองค์ความรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้ใช้งานตามแนวยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อตอบสนองต่อการรวมกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่ม AEC ยุทธศาสตร์การบูรณาการองค์ความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ตลอดโซ่อุปทาน และยุทธศาสตร์การสร้างมูลค่าโดยมุ่งเน้นนวัตกรรมที่เหมาะสมของการใช้ศักยภาพการผลิตเชิงพื้นที่ และมุ่งสู่ Green logistics

สำหรับ ยุทธศาสตร์การบูรณาการองค์ความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ตลอดโซ่อุปทาน ผลผลิตที่ต้องการคือ การเพิ่มประสิทธิภาพโลจิสติกส์ขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นให้เกิดการลดต้นทุน ความสูญเสียและความไร้ประสิทธิภาพในระบบโลจิสติกส์ การยกระดับสมรรถนะการจัดการโซ่อุปทาน การบูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2554)

ในปัจจุบัน ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรทั่วประเทศให้ความสนใจต้องการปลูกเป็นอย่างมาก และรัฐบาลได้ให้การส่งเสริมการปลูกยางพาราในทุกภาคของประเทศ นับตั้งแต่ภาคใต้, ภาคตะวันออก, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคเหนือ

และภาคกลาง ด้วยเช่นกัน นับเป็นพืชที่มีอนาคตสดใส เนื่องจากทั่วโลกยังมีความจำเป็นในการใช้ยางพาราอยู่เป็นจำนวนมาก ทุกวันนี้ อัตราการขยายตัวของปริมาณการผลิตและการใช้ยางพาราหรือยางธรรมชาติ เฉลี่ยร้อยละ 4.5 ต่อปี คาดการณ์ว่าปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของโลก ในอีก 5 ปีข้างหน้าหรือในปี 2558 จะสูงถึง 10.6 ล้านตัน ประกอบกับในอนาคต “วิกฤติพลังงานโลก” เป็นเรื่องที่ต้องตระหนัก ซึ่งก็ต้องเกี่ยวพันกับราคาน้ำมันที่อาจสูงขึ้นๆ ความต้องการยางสังเคราะห์ที่ทำมาจากน้ำมันจึงมีแนวโน้มลดน้อยลง ดังนั้น ราคาและความต้องการยางพาราจึงน่าจะอยู่ในระดับสูงพอสมควร

จากการประเมินพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตยางของไทยพบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพการผลิตยางสามารถผลิตยางได้มากกว่า 250 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีจำนวน 15.08 ล้านไร่ และพื้นที่ที่มีศักยภาพการผลิตยางน้อยกว่า 250 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีจำนวน 29.56 ล้านไร่ (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2551) ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยของเกษตรกรทั้งประเทศเพียง 284 กิโลกรัม/ไร่/ปี เปรียบเทียบกับผลผลิตจากงานทดลอง ซึ่งให้ผลผลิตเฉลี่ย 329 กิโลกรัม/ไร่/ปี แสดงให้เห็นว่าไทยยังสามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตยางให้สูงขึ้นอีกได้ โดยการส่งเสริมและเกษตรกรชาวสวนยางใช้เทคโนโลยีการผลิตยางที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ผลผลิตต่อพื้นที่เพิ่มขึ้นได้ จึงเกิดการรวมตัวขึ้นของชาวเกษตรกรสวนยางพาราเป็นสหกรณ์ยางพารา เพื่อเป็นการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่สมาชิก จึงได้เกิดสหกรณ์ยางพาราของแต่ละพื้นที่ขึ้นเป็นจำนวนมาก

ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด เป็นศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ เกิดความเข้มแข็งทางการผลิต การตลาด และการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเรื่องยางพาราของประเทศ เกษตรกรสามารถพัฒนาตนเองแบบยั่งยืน เกษตรกรมีอำนาจต่อรองทางด้านราคาซื้อปุ๋ย/วัสดุการเกษตร และราคาขายยางพารา เกษตรกรสามารถขายราคาขายพาราได้ราคาสูง และสามารถดำเนินธุรกิจอย่างเป็นเอกภาพโดยการรวมกลุ่มเป็นชุมนุมสหกรณ์ โดยมีจุดเด่น คือ คณะกรรมการชุมนุมสหกรณ์ฯ เข้มแข็ง ชุมชนสหกรณ์ฯ เข้มแข็ง เนื่องจากสมาชิกเข้าร่วมประชุมสม่ำเสมอ ได้รับความรู้กลับไปสำนักงาน และ ชุมชนสหกรณ์ฯ ทำหน้าที่เชื่อมโยง เป็นศูนย์กลาง ระหว่างสหกรณ์กับผู้ประมวล แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การคัดเกรดยาง น้ำหนักขาด การจ่ายเงินค่ายางพารา(ทรงศักดิ์ มีมกระโทก และคณะ, 2554)

สถาพร โอภาสานนท์ (2555) กล่าวว่า โลจิสติกส์มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน (Plan) การนำไปปฏิบัติ (Implement) และการควบคุม (Control) การไหลทั้งไปและกลับของสินค้า บริการ และข้อมูลข่าวสาร องค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อกระบวนการวางแผนและการควบคุมคือ ข้อมูลที่สามารถสะท้อน

ให้เห็นถึงสถานภาพการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ขององค์กร ซึ่งตัวชี้วัด (Key performance indicators, KPIs) จะถูกใช้ในการประเมินระดับประสิทธิภาพ ณ ปัจจุบัน รวมถึงใช้เปรียบเทียบผลการดำเนินงานในกิจกรรมประเภทเดียวกันกับองค์กรอื่นๆ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ใช้ในการวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบแล้ว ข้อมูลตัวชี้วัดยังสามารถนำไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานว่าสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

การเลือกชุดตัวชี้วัดเพื่อทำการสำรวจข้อมูลควรพิจารณาจากปัจจัยที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถในการดำเนินแผนกลยุทธ์หลักขององค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ ทั้งนี้ กลยุทธ์ทางด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 แนวทาง ได้แก่ การมีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุน (Cost Efficiency) และการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Responsiveness)

สำนักโลจิสติกส์ กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม (2553) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กร คือ ความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวชี้วัดขององค์กรประเภทเดียวกันในประเทศและระดับสากล ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการทราบถึงจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กร และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้สำหรับการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ เป็นตัวชี้วัดที่ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ในการจัดการด้านต้นทุน เวลา และการตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้า

ดังนั้น คณะผู้วิจัย จึงมีแนวความคิดที่จะศึกษาและประเมินประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์อย่างพารา โดยการวิจัยแบบการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเขตจังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่เกษตรกรผู้ผลิต จนถึงพ่อค้าผู้ส่งออก เพื่อลดต้นทุนทางการเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบโลจิสติกส์ของอย่างพารา
2. เพื่อกำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัด สำหรับผู้ประกอบการ
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ของอย่างพารา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกร สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี ประชากร จำนวน 1,400 คน สหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดจันทบุรี ประชากร จำนวน 18 สหกรณ์ ชุมชมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด จำนวน 1 องค์กร และบริษัทผู้ประมุขยงกับสหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดจันทบุรี ประชากร จำนวน 7 บริษัท

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดจันทบุรี เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกนจำนวน 120 คน สหกรณ์กองทุนสวนยาง จังหวัดจันทบุรี สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 16 สหกรณ์ ชุมชมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด จำนวน 1 องค์กร และบริษัทผู้ประมุขยงกับสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านอ่างศิระจำกัด จังหวัดจันทบุรี สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 4 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ โดยวิธีการในการดำเนินงานมีการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วมทั้งภายใน และภายนอกสหกรณ์ประกอบด้วย การตอบแบบสอบถาม การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In dept interview) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) สัมมนาเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม การศึกษาระบบโลจิสติกส์อย่างพารา จังหวัดจันทบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการสอบถามระบบโลจิสติกส์อย่างพารา

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ การศึกษาระบบโลจิสติกส์อย่างพารา จังหวัดจันทบุรี ลักษณะของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์กองทุนสวนยาง และ กลุ่มพ่อค้าผู้ประกอบการ รายละเอียดของแบบสอบถามประกอบด้วย

ชุดที่ 3 แบบประชุมกลุ่มย่อย การศึกษาระบบโลจิสติกส์อย่างพาราจังหวัดจันทบุรี ลักษณะของเอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ และขั้นตอนวิธีการ

ชุดที่ 4 แบบประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์อย่างพารา จังหวัดจันทบุรี ลักษณะของแบบประเมิน ประกอบด้วย SCOR Model โดยประเมินมิติด้านต้นทุน มิติด้านเวลา และ มิติด้านคุณภาพ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ระบบโลจิสติกส์อย่างพาราจังหวัดจันทบุรี

ระบบโลจิสติกส์อย่างพาราจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย เกษตรกร สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี ชุมชมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด และพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ

เกษตรกร กิจกรรมประกอบด้วย การวางแผนปลูกยางพารา การปลูก การใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี การตัดหญ้า การป้องกันกำจัดโรคยางพารา การกรีดยาง การทำยางพาราแผ่นดิน การขนส่ง และการจำหน่าย

สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี กิจกรรมประกอบด้วย การจัดคิวรับยางพารา การคัดเกรดชั้นคุณภาพ การชั่งน้ำหนัก การบันทึกข้อมูลน้ำหนักตามคุณภาพ การส่งข้อมูลให้ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด การส่งมอบสินค้ายางพารา การจ่ายเงินให้สมาชิกเกษตรกร และการจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องยางพารา เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องยางพารา

ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดจันทบุรีจำกัด (ชสยจ.) กิจกรรมประกอบด้วย การรวบรวมผลผลิตยางพารา แฉ่งน้ำหนักยางพารา แยกตามเกรดชั้นคุณภาพส่งให้พ่อค้า ผู้ประกอบการ ดำเนินการประมูลยางพารา ในลักษณะตลาดยางท้องถิ่น โดยใช้วิธีการประมูลแบบ Paper Rubber Market จ่ายเงินค่างยางพาราให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยาง รับเงินค่างยางพาราจากพ่อค้า ผู้ประกอบการที่ประมูลยางพาราได้ ภายใน 3 วันหลังส่งมอบยางพารา ติดตามทวงหนี้ จากพ่อค้า ผู้ประกอบการ ที่ไม่จ่ายเงินหลัง 3 วัน หลังส่งมอบยางพารา และ เป็นศูนย์กลาง ประสานงาน ระหว่างสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เป็นสมาชิก และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของแต่ละสหกรณ์

พ่อค้า หรือผู้ประกอบการ กิจกรรมคือ รับจำนวนผลิตภัณฑ์ยางพาราจากชุมนุมสหกรณ์ แฉ่งราคาประมูลทางโทรศัพท์ หรือส่งตัวแทนไปสังเกตการณ์ ตรวจรับยางพาราจาก สหกรณ์กองทุนสวนยาง ซึ่งน้ำหนักตาชั่งใหญ่ โดยชั่งทั้งรถบรรทุกและยางพาราแผ่นดิบ เพื่อสอบเทียบน้ำหนัก และใช้ตาชั่งเล็กแบบคานและแบบดิจิทัล ขนาด 2 ตัน ชั่งน้ำหนัก บันทึกน้ำหนักเพื่อรับยางพาราแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน หรือทำยางแผ่นดิบอัดก้อน เตรียมส่งลูกค้า จัดส่งยางพาราที่แปรรูปแล้ว ส่งลูกค้าในประเทศ หรือบรรจุตู้คอนเทนเนอร์ ส่งต่างประเทศ

ตอนที่ 2 เกณฑ์ชี้วัดระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี

เกณฑ์ชี้วัดระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี ตาม SCOR Model กำหนดเกณฑ์ชี้วัดประสิทธิภาพ โลจิสติกส์ยางพารา ดังนี้

1. การวางแผน มิติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนการพยากรณ์ความต้องการของสมาชิกต่อยอดขาย มิติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการตอบสนองคำสั่งซื้อจากสมาชิก และ มิติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความแม่นยำการพยากรณ์ความต้องการของสมาชิก

2. การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มิติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อมูลค่ายอดขาย มิติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดซื้อสินค้ามาจำหน่าย และ มิติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความสามารถในการจัดหาสินค้า

3. การผลิต มิติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนการผลิตต่อมูลค่ายอดขาย มิติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการผลิต และ มิติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความสามารถในการผลิต

4. การจัดส่งและส่งมอบ มิติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนการขนส่งต่อมูลค่ายอดขาย มิติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการจัดส่งสินค้า และ มิติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความสามารถในการจัดส่งสินค้า

5. การส่งคืนสินค้าจากพ่อค้า มิติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนมูลค่าสินค้าที่ถูกตีกลับต่อยอดขาย มิติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการรับสินค้าคืนจากพ่อค้า และ มิติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราการถูกตีกลับของสินค้า

ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์

การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ ตามโครงสร้างโลจิสติกส์ (SCOR Model) กำหนดเกณฑ์ชี้วัดมาตรฐานสำหรับผู้ประกอบการ ประกอบด้วย การวางแผน ปัจจัยการผลิต การผลิต การส่งมอบ และการคืนสินค้า กำหนดมิติในการวัด 3 ด้าน ได้แก่ ดัชนีชี้วัดด้านต้นทุน (Cost Management Index) ดัชนีชี้วัดด้านเวลา (Lead Time Index) และ ดัชนีชี้วัดด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability Index)

3.1 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกร ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับเกษตรกร พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการผลิตยางพารา เท่ากับ 0.483 รองลงมา คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 0.111 การวางแผน เท่ากับ 0.014 และ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 0.002 มิติด้านเวลาที่สูงสุด คือ การวางแผน เท่ากับ 6.5 ปี รองลงมา คือ การผลิต เท่ากับ 5 ชั่วโมง การจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 4 ชั่วโมง และ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 3 ชั่วโมง มิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต และการจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ ร้อยละ 100 รองลงมาคือ การวางแผน เท่ากับ ร้อยละ 95.03 และ การผลิต เท่ากับ ร้อยละ 69.09

3.2 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการการวางแผน เท่ากับ 0.061 รองลงมา คือ การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า เท่ากับ 0.021 การจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 0.009 การผลิต เท่ากับ 0.007 และการผลิต เท่ากับ 0.007 มิติด้านเวลาที่สูงสุด คือ การวางแผน 1 สัปดาห์ รองลงมา คือ การผลิต 8 ชั่วโมง การจัดหาปัจจัยการผลิต 1 วัน การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า 4 ชั่วโมง และ การจัดส่งและส่งมอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที มิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบและการจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1.000 รองลงมาคือ การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า เท่ากับ 0.928 การวางแผน เท่ากับ 0.866 และ การผลิต เท่ากับ 0.821

3.3 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดจันทบุรีจำกัด

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดจันทบุรีจำกัด พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการวางแผน เท่ากับ 0.009 รองลงมา คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต/การบริการ เท่ากับ 0.004 การผลิต การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 0.002 และการส่งคืนสินค้าจากลูกค้า เท่ากับ 0.001 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 35 วัน รองลงมา คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต 7 วัน การจัดส่งและส่งมอบ 3 วัน การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า 1 วัน และการผลิต/การบริการ 50 นาที มิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1.000 รองลงมาคือ การผลิต/การบริการ เท่ากับ 0.987 การวางแผน เท่ากับ 0.972 การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า เท่ากับ 0.954 และ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 0.677

3.4 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการพบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ การผลิต เท่ากับ 0.021 รองลงมา คือ การวางแผน เท่ากับ 0.015 การจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 0.010 และการจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 0.004 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 29.5 วัน รองลงมา คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต 11.25 วัน การผลิต 5 วัน การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า 1.75 วัน และการจัดส่งและส่งมอบ 1 วัน มิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การวางแผน การจัดหาปัจจัยการผลิต การผลิต และการจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 1.000 รองลงมาคือ การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า เท่ากับ 0.850

สรุปและอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี

เกษตรกร ทำหน้าที่ผลิตยางพาราให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน โดยทำการผลิตยางพาราให้ได้ผลผลิต 3 ประเภท คือน้ำยางสด ยางก้อนถ้วย และยางพาราแผ่นดิบ สภาพปัญหาสำหรับสำหรับเกษตรกร คือ มีการปลูกซ่อมยางพารา เนื่องจากต้นยางพาราตายในปีที่ 1 และปีที่ 2 จากสภาพอากาศแห้งแล้ง ไม่มีปริมาณฝนที่เพียงพอ เกษตรกรไม่สนใจคำแนะนำการใส่ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ทำให้ต้นยางพาราไม่สมบูรณ์เพียงพอ มีการกรีดยางต้นเล็ก เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าราคายางพารามีราคาสูง ทำให้อายุการกรีดยางลดลง และปัจจุบันเกษตรกร นิยมทำยางก้อนถ้วย เนื่องจากใช้เวลาสั้น มีความสะดวกสบาย แต่เมื่อนำไปขายพ่อค้า ไม่มีมาตรฐานในการคิดเปอร์เซ็นต์ยางแห้ง ทำให้เกษตรกรถูกเอาเปรียบ ทำให้รายได้ลดลง

ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร คือ การปลูกยางพาราจะต้องใช้วัสดุในการดูดซับความชื้น หรือวางระบบให้น้ำ เพื่อให้ต้นยางพาราเจริญเติบโตสม่ำเสมอ สามารถเปิดกรีดยางตามคำแนะนำจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางที่ให้กรีดยางเมื่อต้นยางพารามีเส้นรอบวง 50 เซนติเมตร สามารถกรีดยางได้ยาวนาน และเกษตรกร ควรทำยางพาราแผ่นดิบ ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน สามารถเข้าโครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกร เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพารา ได้รับความเป็นธรรม จากการจำหน่ายยางพารา มีรายได้เพิ่มขึ้น

สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี มีกิจกรรมประกอบด้วย การจัดคิวรับยางพารา การคัดเกรดชั้นคุณภาพ การชั่งน้ำหนัก การบันทึกข้อมูลน้ำหนักตามคุณภาพ การส่งข้อมูลให้ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดจันทบุรีจำกัด การส่งมอบสินค้ายางพารา การจ่ายเงินให้สมาชิกเกษตรกร และการจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับยางพารา เช่น ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เครื่องมือ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับยางพารา

สภาพปัญหาของสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรีจำกัด คือ บางสหกรณ์ อำนาจการตัดสินใจ การบริหาร การครอบครอง การเงิน อยู่กับประธานสหกรณ์ ทำให้เป็นช่องทางที่จะทำให้เกิดการทุจริต การไม่มีส่วนร่วมของกรรมการและสมาชิก การคัดคุณภาพยางพารายังไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ส่งมอบยางไม่ได้ การจดบันทึกน้ำหนักโดยใช้การบันทึกลงกระดาษ อาจเกิดการผิดพลาดได้ง่าย มีสินค้าการเกษตร และยางพาราคงเหลือในวันสิ้นปีงบประมาณ และเกือบทุกสหกรณ์ ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากโรงอบรมควัน

ข้อเสนอแนะสำหรับสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี คือ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทุกคนได้ร่วมคิด ร่วมทำ ทำให้สหกรณ์เข้มแข็ง คณะกรรมการผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ มีความเข้มงวดในการตรวจสอบการอย่างจริงจัง คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการคัดคุณภาพยางอย่างใกล้ชิด ศึกษาดูงาน การคัดคุณภาพยางจากกลุ่มที่คัดคุณภาพได้มาตรฐาน จัดหาเครื่องมือบันทึกข้อมูลน้ำหนักยางพาราแบบอัตโนมัติ สามารถถ่ายโอนข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูลได้ ทำให้มีความแม่นยำในการบันทึกข้อมูล การพยากรณ์ความต้องการสินค้าเกษตรของสมาชิก ให้ตรงตามความต้องการแท้จริง และ สหกรณ์ ปรับปรุงโรงอบรมควัน เพื่อใช้ประโยชน์ในการแปรรูปยางพารา เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดจันทบุรีจำกัด มีกิจกรรมประกอบด้วย การรวบรวมผลผลิตยางพารา แฉ่งน้ำหนักยางพารา แยกตามเกรดชั้นคุณภาพส่งให้พ่อค้า ผู้ประกอบการ ดำเนินการประมูลยางพารา ในลักษณะตลาดยางท้องถิ่น โดยใช้วิธีการประมูลแบบ Paper Rubber Market จ่ายเงินค่ายางพาราให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยาง รับเงินค่ายางพาราจากพ่อค้า ผู้ประกอบการที่ประมูลยางพาราได้ ภายใน 3 วันหลังส่งมอบยางพารา ติดตาม

ทางหนีจากพ่อค้า ผู้ประกอบการ ที่ไม่จ่ายเงินหลัง 3 วันหลังส่งมอบ ยางพารา และ เป็นศูนย์กลาง ประสานงาน ระหว่างสหกรณ์กองทุนสวนยางที่เป็นสมาชิก และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของแต่ละสหกรณ์

สภาพปัญหาของชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดจันทบุรี จำกัด คือ การบริหารงานโดยคณะกรรมการชุมนุมสหกรณ์ ที่เลือกจากตัวแทนสหกรณ์ ที่เป็นสมาชิก ทำให้ไม่มีเวลาในการบริหารงาน เนื่องจากต้องดูแลสหกรณ์ของตนเอง การมีส่วนร่วมของกรรมการยังมีน้อย มีสินค้าการเกษตรและยางพารา ที่เก็บไว้รอจำหน่ายจำนวนมาก เนื่องจากการรวบรวมในช่วงราคาสูง แต่ปัจจุบันราคาตกต่ำ ทำให้ขายแล้วขาดทุน

ข้อเสนอแนะสำหรับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจังหวัดจันทบุรี จำกัด คือ จัดหาผู้จัดการชุมนุมสหกรณ์ ที่ทำงานเต็มเวลา เพื่อวางระบบการบริหารงาน การกำกับดูแล กิจการของชุมนุมสหกรณ์ ดำเนินการบริหารงานชุมนุมสหกรณ์แบบมีส่วนร่วม โดยใช้กระบวนการที่หลากหลาย เช่น การแบ่งหน้าที่ แล้วให้รายงานผลการดำเนินงานทุกเดือน ดำเนินการรวบรวมยางพาราแผ่นดิบแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควันอัดก้อน โดยใช้ข้อมูลที่ครบถ้วน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และจัดหาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย เป็นทางเลือกในการสร้างผลกำไรให้กับชุมนุมสหกรณ์

พ่อค้า หรือผู้ประกอบการ กิจกรรมคือ รับจำนวนผลิตภัณฑ์ยางพาราจากชุมนุมสหกรณ์ แจ้งราคาประมูลทางโทรศัพท์ หรือส่งตัวแทนไปสังเกตการณ์ ตรวจสอบยางพาราจาก สหกรณ์กองทุนสวนยาง ซึ่งน้ำหนักตาชั่งใหญ่ โดยชั่งทั้งรถบรรทุกและยางพาราแผ่นดิบ เพื่อเทียบน้ำหนัก และใช้ตาชั่งเล็กแบบคานและแบบดิจิตอล ขนาด 2 ตัน ซึ่งน้ำหนัก บันทึกน้ำหนักเพื่อรับยางพาราแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน หรือทำยางแผ่นดิบอัดก้อน เตรียมส่งลูกค้า จัดส่งยางพาราที่แปรรูปแล้ว ส่งลูกค้าในประเทศ หรือบรรจุตู้คอนเทนเนอร์ ส่งต่างประเทศ

สภาพปัญหาของพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ คือ ผลผลิตยางพาราไม่ได้คุณภาพ โดยเฉพาะยางก้อนถ้วยมีสิ่งเจือปน เช่น ทราย เศษไม้ พลาสติก ดุนมือ ทำให้ต้องเพิ่มกระบวนการในการแปรรูปสำหรับยางพาราแผ่นดิบ เกษตรกร เก็บไว้นาน ทำให้เกิดราในแผ่นยางพารา ยางเหนียว ฉีกไม่ออก และราคาขายพาราผันผวน

ข้อเสนอแนะสำหรับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ คือ กำหนดกฎเกณฑ์ ในการรับซื้อยางพาราให้ชัดเจน เพื่อให้ลูกค้า หรือสหกรณ์กองทุนสวนยาง ส่งมอบยางพาราตามกำหนด

ตอนที่ 2 เกณฑ์ชี้วัดระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี

เกณฑ์ชี้วัดระบบโลจิสติกส์ยางพาราจังหวัดจันทบุรี ตาม SCOR Model กำหนดเกณฑ์ชี้วัดประสิทธิภาพ โลจิสติกส์ยางพารา ดังนี้

1. การวางแผน มีติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนการพยากรณ์ความต้องการของสมาชิกต่อยอดขาย มีติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการตอบสนองคำสั่งซื้อจากสมาชิก และ มีติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความแม่นยำการพยากรณ์ความต้องการของสมาชิก

2. การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อมูลค่ายอดขาย มีติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดซื้อสินค้ามาจำหน่าย และ มีติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความสามารถในการจัดหาสินค้า

3. การผลิต มีติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนการผลิตต่อมูลค่ายอดขาย มีติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการผลิต และ มีติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความสามารถในการผลิต

4. การจัดส่งและส่งมอบ มีติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนต้นทุนการขนส่งต่อมูลค่ายอดขาย มีติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการจัดส่งสินค้า และ มีติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราความสามารถในการจัดส่งสินค้า

5. การส่งคืนสินค้าจากพ่อค้า มีติด้านต้นทุน คือ สัดส่วนมูลค่าสินค้าที่ถูกตีกลับต่อยอดขาย มีติด้านเวลา คือ ระยะเวลาเฉลี่ยการรับสินค้าคืนจากพ่อค้า และ มีติด้านความเชื่อถือ คือ อัตราการถูกตีกลับของสินค้า

ตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์

3.1 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับเกษตรกร

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับเกษตรกร พบว่า มีติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการผลิตยางพารา เท่ากับ 0.483 เป็นค่าจ้างแรงงานกรีดยาง มีติด้านต้นทุนที่ต่ำที่สุด คือการจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 0.002 มีติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน เท่ากับ 6.5 ปี เป็นเวลาปลูก และการดูแลก่อนที่จะเปิดกรีดยาง มีติด้านเวลาที่ต่ำที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 3 ชั่วโมง มีติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต และ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ ร้อยละ 100 มีติด้านความน่าเชื่อถือที่ต่ำที่สุด คือ การผลิต เท่ากับ ร้อยละ 69.09 สอดคล้องกับ ปิยะภรณ์ หรือคำจันทร์ (ม.ป.พ.) กล่าวว่า ด้านการวางแผน เกษตรกรประสบปัญหามากที่สุดคือ ปัญหาด้านการวางแผนประมาณการใช้เงินลงทุนล่วงหน้า ปัญหาการวางแผนงบประมาณ การขนส่งและปัญหาด้านการวางแผนประมาณการใช้วัตถุดิบ อุปกรณ์ก่อนการเพาะปลูก ด้านการจัดหา เกษตรกรประสบปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาความสามารถในการชำระค่าปัจจัยในการผลิตต่างๆ เป็นเงินสด ปัญหาการตรวจสอบวัตถุดิบที่ได้จากการสั่งซื้อทุกครั้งจาก ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เพื่อความถูกต้องตรงกับความต้องการ และปัญหาด้านการเป็นผู้กำหนดให้ผู้จำหน่ายวัตถุดิบจัดส่งวัตถุดิบให้แก่เกษตรกร ตามความต้องการเพื่อให้ทันกับการใช้งาน ด้านการผลิต เกษตรกรประสบปัญหามากที่สุด คือ

ปัญหาด้านการให้ความช่วยเหลือด้านการเพาะปลูกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาด้านการให้ความช่วยเหลือด้านการตลาดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดส่ง เกษตรกรประสบปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการเป็นผู้เลือกยานพาหนะในการขนส่งที่เหมาะสม และด้านการรับคืน เกษตรกรประสบปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาตรวจเช็ควัสดุ/อุปกรณ์ ที่สั่งจากผู้จำหน่ายการผลิตทุกครั้ง ปัญหาการกำหนดขั้นตอนการคืนสินค้าหรือปัจจัยการผลิตแก่ผู้จำหน่ายไม่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร คือ การลดต้นทุนการผลิต และสามารถผลิตยางพาราแผ่นดิบได้คุณภาพมาตรฐาน โดยใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการผลิต เช่น การใช้เครื่องมือ การสร้างโรงอบยางพารา เพิ่มลดความชื้น ป้องกันการเกิดราในยางพาราแผ่นดิบ

3.2 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการวางแผน เท่ากับ 0.061 มิติด้านต้นทุนที่ต่ำที่สุด คือ การผลิต/การบริการ เท่ากับ 0.007 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 1 สัปดาห์ มิติด้านเวลาที่ต่ำที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที มิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบและการจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1.000 มิติด้านความน่าเชื่อถือที่ต่ำที่สุด คือ การผลิต/การบริการ เท่ากับ 0.821

ข้อเสนอแนะสำหรับสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี คือ การปรับปรุงกระบวนการคัดคุณภาพยางพารา การบันทึกและจัดเก็บข้อมูลน้ำหนักยางพาราตามขั้นคุณภาพ

3.3 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ กิจกรรมการวางแผน เท่ากับ 0.009 มิติด้านต้นทุนที่ต่ำที่สุด คือ การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า เท่ากับ 0.001 มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 35 วัน มิติด้านเวลาที่ต่ำที่สุด คือ การผลิต/การบริการ 50 นาที มิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การจัดหาปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1.000 มิติด้านความน่าเชื่อถือที่ต่ำที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 0.677

ข้อเสนอแนะสำหรับชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด คือ การกำกับ ดูแล ติดตามสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี ให้ดำเนินการคัดคุณภาพยางพารา การส่งข้อมูลน้ำหนักยางพารา ให้มีความแม่นยำ เทียงตรง

3.4 การประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์สำหรับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ

ผลการประเมินประสิทธิภาพโลจิสติกส์ยางพาราสำหรับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ พบว่า มิติด้านต้นทุนที่สูงที่สุด คือ การผลิต เท่ากับ 0.021 มิติด้านต้นทุนที่ต่ำที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 0.004 เนื่องจากผู้ประกอบการ จะทำการแปรรูปยางพาราแผ่นดิบ เป็นยางพารารมควันอัดก้อน (RSS 3) หรือแปรรูปยางก้อนถ้วย เป็นยางพาราอัดแท่ง (STR 20) สอดคล้องกับ Boxersox et al. (2002) ที่กล่าวว่า การวัดผลการดำเนินงานทางด้านต้นทุนโลจิสติกส์ สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานด้านโลจิสติกส์ได้ชัดเจนที่สุด และยังสะท้อนประสิทธิภาพของช่องทางโลจิสติกส์ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการให้สามารถตอบสนองความพอใจของลูกค้า ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่รอดของบริษัท (Frazelle, 2002)

มิติด้านเวลาที่สูงที่สุด คือ การวางแผน 29.5 วัน มิติด้านเวลาที่ต่ำที่สุด คือ การจัดส่งและส่งมอบ 1 วัน เนื่องจาก กระบวนการจำหน่ายยางพาราของผู้ประกอบการ คือ การรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า การจัดหายางพาราแผ่นดิบ หรือยางก้อนถ้วย การแปรรูปยางพารา กระบวนการศุลกากร การขนส่งทางรถยนต์และทางเรือบรรทุกสินค้าไปยังปลายทางต่างประเทศ โดยผู้ประกอบการจะทำสัญญาซื้อขาย โดยกำหนดการส่งมอบหลังจากการทำสัญญา ประมาณ 30 วัน ถึง 45 วัน สอดคล้องกับ Gunasekaran (2001) ที่กล่าวว่า ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานโลจิสติกส์ทางด้านเวลาที่ถูกระบุมากที่สุด คือ On-time delivery เป็นอัตราส่วนร้อยละของจำนวนการส่งสินค้าตรงตามเวลาที่ตกลงไว้กับลูกค้ารองลงมาคือ Order cycle time เป็นช่วงระยะเวลา นับตั้งแต่ที่ได้รับคำสั่งซื้อจนถึงการส่งสินค้าให้ลูกค้า ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันและเป็นปัจจัยที่เป็นเครื่องมือในการสร้างความพอใจให้กับลูกค้า

มิติด้านความน่าเชื่อถือที่สูงที่สุด คือ การวางแผน การจัดหาปัจจัยการผลิต การผลิต และ การจัดส่งและส่งมอบ เท่ากับ 1.000 มิติด้านความน่าเชื่อถือที่ต่ำที่สุด คือ การส่งคืนสินค้าจากลูกค้า เท่ากับ 0.850 เนื่องจากยางพาราเป็นสินค้าที่ประเทศไทยส่งออกมากที่สุดในโลก การผลิตยางพาราของไทย ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้กิจกรรมโลจิสติกส์ จึงไม่มีปัญหาจากสินค้าคงคลังหรือการเสื่อมคุณภาพของยางพารา สอดคล้องกับ Mentzer et al. (2001) และ Frazelle (2002) ที่กล่าวว่า การวัดผลการดำเนินงานด้าน โลจิสติกส์ทางด้านคุณภาพ จะมีการระบุถึงมากที่สุด แต่ยังไม่มีความมาตรฐานทั่วไปที่ใช้ในการวัดผลการดำเนินการโลจิสติกส์ทางด้านคุณภาพที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับพ่อค้าหรือผู้ประกอบการ คือ การบริหารจัดการโรงงานที่ลดต้นทุนและเวลา และจัดหาแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อชำระค่าสินค้าให้กับสหกรณ์กองทุนสวนยางตรงตามเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวิธีการลดต้นทุนที่สูงในระบบโลจิสติกส์ยางพารา ในแต่ละภาคส่วน
2. ควรศึกษากิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง คือ ปัญหาคุณภาพยางพาราและน้ำหนักยางพาราที่ส่งมอบ ไม่ตรงกับน้ำหนักที่ได้รับจากเกษตรกร ที่มีปัจจัยจากตัวบุคคลจากต้นทาง คือ เกษตรกรสหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดจันทบุรี ชุมชุมสหกรณ์ชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด ถึงปลายทาง คือ พ่อค้าหรือผู้ประกอบการ
3. ควรศึกษาหาเครื่องมือที่เหมาะสม สำหรับตรวจวัดปริมาณเนื้อยางและน้ำ ในยางก้อนถ้วย เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรนิยมผลิตยางก้อนถ้วยมากขึ้น โดยการตรวจสอบปริมาณเนื้อยางจะใช้วิธีการสังเกตและการสัมผัส ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการซื้อขายยางก้อนถ้วยดังกล่าว
4. ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพโลจิสติกส์ ในแต่ละสหกรณ์ เพื่อพัฒนาให้แต่ละสหกรณ์ เกิดความเข้มแข็ง สามารถเป็นที่พึ่งของสมาชิก

เอกสารอ้างอิง

- ทรงศักดิ์ มีมกระโทก โอภาศ อินทรวงษ์ สำราญ ชำโลม และดวงมณี ทองคำ (2554) การพัฒนาศักยภาพชุมชนชาวสวนยางจันทบุรีจำกัด. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี.
- ปิยะภรณ์ ทรัพย์คำจันทร์. (ม.ป.พ.). ระบบการจัดการโลจิสติกส์ของสับปะรดนางแลภายใต้กรอบการจัดการห่วงโซ่อุปทาน. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (2551) ผลผลิตยางพารา (online). Available : <http://www.rubber.ac.th>
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554) แผนยุทธศาสตร์วิจัยด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2555 – 2559. สำนักประสานงานโครงการวิจัยด้านโลจิสติกส์ร่วมระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์. กรุงเทพฯ.
- สถาพร โอภาสานนท์ (2555) การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์. MASCIntelligence ฉบับเดือนกรกฎาคม-กันยายน สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสไอ. กรุงเทพฯ.

- Bowesox, Donald J., Closs, David J. and Cooper, M. Bixby (2002) Supply chain logistics management. Boston : McGraw-Hill.
- Frazelle, Edward H. (2002) Supply chain strategy : the logistic of supply chain management. New York : Mcgraw-Hill.
- Gunasekaran, A., Patel, C. and Tirtiroglu, E. (2001) Performance measures and metrics in supply chain environment. International Journal of Operation and Production Management. Vol. 21 No. 1/2
- Mentzer, John T., and Konrad, Brenda Ponsford (1991) An Efficiency/Effectiveness Approach to Logistics Performance Analysis. Journal of Business Logistics Vol.12 No.1

วารสารวิจัยรำไพพรรณณี

Rajabhat Rambhai Barni Research Journal

ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 ประจำปี 2556 (มิถุนายน -กันยายน 2556) ISSN 1906-327X

ชื่อ	วารสารวิจัยรำไพพรรณณี	
เจ้าของ	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี 41 ม. 5 ถ. รักศักดิ์ขมูล ต. ท่าช้าง อ. เมือง จ.จันทบุรี	
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิริชัย ประทีปฉาย	
บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิ	ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี ศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ศาสตราจารย์ นพ.ศาสตร์ เสาวคนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช Professor Dr.Mohamad Pauzi zakari	ศาสตราจารย์ ดร.อำไพ สุจริตกุล ศาสตราจารย์ ดร.สนิท สมัครการ ดร.ติเรก พรสีมา ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน Professor Dr.V.Subramaniani Professor Dr. Gil S. Jacinto
บรรณาธิการ	ว่าที่เรือโท เอกชัย กิจเกษมเจริญ	
กองบรรณาธิการ	ดร.ทยาตรัง สุวรรณรัตน์ นางสาวขวัญศิริ เจริญทรัพย์ นางสาวกรรณิกา สุขสมัย นางสาวชุลีรัตน์ ผดุงลิน นางสาวปิยาภรณ์ กระจ่างศรี	นางสาวเรืองอุไร วรรณโก นางสาวบุศรา สารเกษ นางสาวชุตินา พิมพ์ภาพ นางสาวนิตยา ต้นสาย นางสาวอุไรวรรณ แสนเชียววงศ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในกองบรรณาธิการประเมินบทความ ประจำฉบับ (Peer Review)

รองศาสตราจารย์วราวุธ ภูเสดวงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
รองศาสตราจารย์วิมล เอมโอช	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
รองศาสตราจารย์พรทิพา นิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมพล สุวรรณภู	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุพงษ์ คันทวัลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ดร.ชวัลรัตน์ สมนึก	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ดร.เยาวเรศ ใจเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ดร.พรสวัสดิ์ ศิริคานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ดร.สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี
ดร.ทยาตรัง สุวรรณรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณณี

50	1686-3437	วารสารวิจัยพลังงาน	สถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
51	1686-9974	วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
52	1906-327X	วารสารวิจัยราไพพรรณดี	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
53	1906-2605	วารสารวิจัยและพัฒนาาระบบสุขภาพ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์
54	1906-1137	วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ฝ่ายวิจัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
55	1686-4409	วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
56	1906-392X	วารสารวิชาการ วิศวกรรมศาสตร์ ม.สว.	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอบลราชธานี
57	1960-5337	วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
58	0125-5134	วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สงส.	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
59	1906-7186	วารสารวิชาการนายเรืออากาศ	โรงเรียนนายเรืออากาศ
60	1905-159x	วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเดนมาร์ก	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเดนมาร์ก
61	1905-9450	วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา	สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
62	0858-110X	วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี	วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
63	1905-3193	วารสารวิทยาศาสตร์	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
64	0125-2364	วารสารวิทยาศาสตร์ มข.	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
65	0857-1600	วารสารวิทยาศาสตร์ มศว.	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
66	0858-7612	วารสารวิจัย ศาสตร์บูรพา	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
67	1686-5561	วารสารวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร	คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
68	0857-9512	วารสารวิทยาศาสตร์ลาดกระบัง	คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
69	0858-4435	วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
70	1686-9664	วารสารศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
71	1685-7941	วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอบลราชธานี	โครงการจัดตั้งกองส่งเสริมการวิจัย บริการวิชาการและศิลปวัฒนธรรม
72	1513-7201	วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา	สมาคมวิทยาศาสตร์การกีฬาแห่งประเทศไทย
73	1686-4530	วารสารวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
74	1906-3636	วารสารศึกษาศาสตร์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
75	1905-4548	วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มศว	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
76	0857-2178	วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
77	1513-4652	วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม	มหาวิทยาลัยสยาม
78	1686-2961	วารสารวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมไทย	สมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย (สวสท.)